

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 300 รูป / คน แยกเป็นฝ่ายบรรพชิต จำนวน 180 รูป ฝ่ายคฤหัสถ์ จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมภาวะผู้นำ LBDQ ของฮัลพิน (1966 : 89) และการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ของผู้บริหารที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและในทางไปรษณีย์ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทุกชุด ร้อยละ 100 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต มากกว่าฝ่ายคฤหัสถ์ มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาเป็นวุฒิอื่น ๆ เช่น เปรียญธรรม และวุฒิใบประกาศวิชาชีพ และวุฒิปริญญาโทมีน้อยที่สุด ส่วนประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอน ฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายคฤหัสถ์ อยู่ระหว่าง 1 - 5 ปี มากที่สุด รองลงมาอยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี และที่น้อยที่สุดคือ มากกว่า 10 ปี ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์สูง ในภาพรวมมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ร้อยละ 87.82 การจัดหาตำราและอุปกรณ์การเรียน ร้อยละ 84.62 และการประเมินผลการเรียน ร้อยละ 83.33

ส่วนผู้บริหารที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์สูง ในภาพรวมมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ร้อยละ 90 การจัดหาตำราและอุปกรณ์การเรียน ร้อยละ 84.08 และการประเมินผลการเรียน ร้อยละ 80.93

สำหรับผู้บริหารที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์ต่ำ ในภาพรวมมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ร้อยละ 85.29 การจัดหาตำราและอุปกรณ์การเรียน ร้อยละ 84.12 และการประเมินผลการเรียน ร้อยละ 83.38

ในขณะที่ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมมุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์ต่ำ ในภาพรวมมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ร้อยละ 86.62 การจัดหาตำราและอุปกรณ์การเรียน ร้อยละ 82.33 และการประเมินผลการเรียน ร้อยละ 84.56

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในที่นี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ปรากฏในผลการวิจัยดังต่อไปนี้

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต และคฤหัสถ์ พบว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์สูง กลุ่มที่ 2 มุ่งงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์สูง กลุ่มที่ 3 มุ่งงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์ต่ำ และในกลุ่มที่ 4 มุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์ต่ำ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ มีมุมมองที่คล้ายกันหรืออาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการแสดงออกตามที่ครูผู้สอนได้ให้ความคิดเห็นจริง และอาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมภาวะผู้นำ LBDQ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ถามถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารถามได้ตรงตามที่ครูผู้สอนเห็นจริง ดังที่ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมภาวะผู้นำขององค์กร และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันออกไป มักจะได้ผลการวิจัยที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำที่ใกล้เคียงกัน ดังเช่น ผลการวิจัยของ สมจิตร จันทร์เที่ยง (2548 : 48) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้ถามถึงการรับรู้และความคาดหวังของครูผู้สอนและผู้บริหาร เกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านมุ่งงานมุ่งสัมพันธ์ และใช้แบบสอบถาม LBDQ เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีการรับรู้พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในด้านมุ่งงานและด้านมุ่งสัมพันธ์ มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง ส่วนความคาดหวังในพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารนั้น ครูผู้สอนคาดหวังให้ผู้บริหารควรมีการปฏิบัติบ่อยครั้ง ในด้านมุ่งงานและด้านมุ่งสัมพันธ์ สำหรับทางด้านการรับรู้และความคาดหวังของผู้บริหาร พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารมีการปฏิบัติบ่อยครั้ง และควรมีการปฏิบัติบ่อยครั้งทั้งในด้านมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์

การอภิปรายผลในประเด็นนี้ สะท้อนให้เห็นภาพพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน เป็นผู้มีพฤติกรรมภาวะผู้นำทั้ง 4 กลุ่มดังกล่าวใกล้เคียงกัน แต่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร กลุ่มที่ 2 มุ่งงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์สูง มีจำนวนร้อยละที่สูงกว่าทุกกลุ่ม ผู้วิจัยคิดว่าอาจทำให้มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่บ้าง ดังที่ ฮัลพิน (1966 : 89) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์สูง เป็นผู้บริหารที่มุ่งสัมพันธ์ด้านเดียว ทำให้การดำเนินงานหย่อนยานไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ

ส่วนประเด็นผู้บริหารที่มีพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์สูง มีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ดังเช่น จัดวิชาตามความถนัดของครู การดูแลขั้นตอนการประเมินผลการใช้หลักสูตร กำหนดนโยบายในการจัดหลักสูตร ดังที่ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 7) ได้กล่าวว่า การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีการจัดตารางสอนกำหนดวิชา จัดเวลา จัดครูเข้าสอน และจัดการประเมินผล ส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดหาตำราและอุปกรณ์การเรียน เช่น กำหนดเป้าหมายการจัดหาตำราและอุปกรณ์ กำหนดแผนงานการจัดหาตำราและอุปกรณ์ สนับสนุนการจัดหาสื่อช่วยสอนซ่อมเสริม นอกจากนี้ ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 244) ได้กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับงานสื่อและอุปกรณ์การเรียน มีการกำหนดนโยบายการวางแผนจัดโครงการ จัดงบประมาณในการจัดหาจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การเรียน สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน เช่น ประเมินข้อบกพร่องในการประเมินผลประจำปี ปรับปรุงข้อบกพร่องเพื่อการประเมินผลในปีต่อไป สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมความรู้ในการประเมินผล ดังที่ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 15) กล่าวว่า การประเมินผลมีหลากหลายเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ มีการนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาวิเคราะห์ มีการจดบันทึก และสรุปผลการวิเคราะห์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องการเรียนรู้ของผู้เรียน

การอภิปรายผลในประเด็นนี้ สะท้อนให้เห็นภาพพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้มีพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์สูงกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ซึ่งคล้ายกับ ฮัลพิน (1966 : 89) ที่กล่าวว่าพฤติกรรม

ภาวะผู้นำมุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์สูง เป็นผู้บริหารที่สมบูรณ์แบบที่สุด ทำให้การดำเนินงานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพ และจันทรานี สงวนนาม (2536 : 18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้บริหารเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน มีรับผิดชอบ และมีการร่วมมือในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจทำให้งานบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

สำหรับประเด็นพฤติกรรมภาวะผู้นำงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์สูง กับการมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน เช่น แนะนำกิจกรรมเสริมหลักสูตร วางแผนจัดตารางการเรียนการสอนตามหลักสูตร คู่มือการจัดสถานที่เรียนให้เอื้อกับหลักสูตร ซึ่งคล้ายกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2544 : 99) กล่าวว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศช่วยบอกแนวทางการจัดเนื้อหาสาระและจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน ส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดหาตำราและอุปกรณ์การเรียน เช่น กำหนดเป้าหมายการจัดหาตำราและอุปกรณ์ กำหนดแผนการจัดหางบประมาณประจำปี กำหนดแผนงานการจัดหาตำราและอุปกรณ์ ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 244) ได้กล่าวไว้ว่าหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับงานสื่อและอุปกรณ์การเรียน มีการกำหนดนโยบายการวางแผนจัดโครงการ จัดงบประมาณในการจัดหาจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การเรียน สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน เช่น อำนวยตามความสะดวกในการจัดแสดงผลงานชิ้นสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาของนักเรียน ปรับปรุงข้อบกพร่องเพื่อการประเมินผลในปีต่อไป คู่มือวิธีการประเมินผลตามแผน เหมือนกับกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 12) ที่กล่าวว่า แนวปฏิบัติการประเมินผลการเรียนในสถานศึกษา สถานศึกษาต้องกำหนดระบบงานประเมินผลการเรียนให้ครอบคลุมภารกิจทั้งหมด กำหนดให้มีการดำเนินงานเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องโดยตลอดตั้งแต่ต้นจนเสร็จบริบูรณ์ นำเอาผลการดำเนินงานไปปรับปรุงและนำไปพัฒนาผู้เรียนตามกระบวนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

การอภิปรายผลในประเด็นนี้ สะท้อนให้เห็นภาพพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้มีพฤติกรรมภาวะผู้นำงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์สูง กับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ดังที่ ฮัลพิน (1966 : 89) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์สูง เป็นผู้บริหารที่มุ่งสัมพันธ์ด้านเดียว ทำให้การดำเนินงานหย่อนยานไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ แต่ถึงแม้ผู้บริหารจะมีพฤติกรรมภาวะผู้นำในด้านมุ่งงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์สูงก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานในสถานศึกษา และอาจทำให้การดำเนินงานในสถานศึกษาดังกล่าวบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

สำหรับประเด็นพฤติกรรมภาวะผู้นำงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์ต่ำ กับการมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน เช่น การแนะนำกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจหลักสูตร กำหนดเป้าหมายในการจัดหลักสูตร การจัดวิชาตามความถนัดของครูผู้สอน ซึ่งคล้ายกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 15) หมวด 4 มาตรา 28 บัญญัติว่า หลักสูตรการศึกษาต้องมีหลากหลาย โดยให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ สาระสำคัญของหลักสูตรต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งทางด้านความรู้ และมีความสามารถ ความดีงาม อีกทั้งมีความรับผิดชอบในสังคมให้ดียิ่งขึ้น ส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดหาตำราและอุปกรณ์การเรียน ดังเช่น การกำหนดแผนงานการจัดหาตำราและอุปกรณ์

กำหนดแผนการจัดหางบประมาณประจำปี สนับสนุนการจัดสื่อช่วยสอนซ่อมเสริม ดังที่ ปรียาพร วงศ์อุตรโรจน์ (2535 : 244) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุน ส่งเสริมการใช้สื่อ และอุปกรณ์การเรียนโดยมีการกำหนดนโยบาย และวางแผนการจัดโครงสร้างงบประมาณในการ จัดหาจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การเรียน สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน เช่น ประเมินข้อบกพร่องในการประเมินผลประจำปี คู่มือวิธีการประเมินผลตามแผน ปรับปรุง ข้อบกพร่องเพื่อการประเมินผลในปีต่อไป นอกจากนี้ อัมภา บุญช่วย (2537 : 32) ได้กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ว่าจัดประสบการณ์ทั้งหมดที่ให้ผู้เรียนนั้นมีความยาก ง่าย เหมาะสมมากน้อยเพียงใด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดนโยบายการประเมินผล และส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความสามารถในการประเมินผล

การอภิปรายผลในประเด็นนี้ สะท้อนให้เห็นภาพพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้มีพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์ต่ำ กับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ดังที่ ฮัลพิน (1966 : 89) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม ภาวะผู้นำมุ่งงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์ต่ำ เป็นผู้บริหารที่เฉื่อยชา ทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ แต่ถึงแม้ผู้บริหารจะมีพฤติกรรมภาวะผู้นำด้านมุ่งงานต่ำ มุ่งสัมพันธ์ต่ำก็ตามยังให้ความสำคัญ กับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานในสถานศึกษา และอาจทำให้ การดำเนินงานในสถานศึกษาดังกล่าวบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น เหมือนกับ ชาญชัย อัจฉินสมาจาร (2535 : 95) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นวิธีที่ทำให้ทุกคนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อหา วิธีการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานด้วยความเต็มใจ

สุดท้ายประเด็นพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์ต่ำ กับการมีส่วนร่วมใน การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ดังเช่น แนะนำกิจกรรมส่งเสริมความเข้าใจหลักสูตร กำหนด เป้าหมายในการจัดหลักสูตร จัดวิชาตามความถนัดของครูผู้สอน คล้ายกับ ปรียาพร วงศ์อุตรโรจน์ (2535 : 120) ได้กล่าวว่า การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดตารางสอนกำหนด วิชา เวลาผู้สอน และผู้เรียน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา ความ พร้อมของบุคลากร จัดให้มีการพัฒนาครูผู้สอนในก้าวทันวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ และความก้าวหน้าของสังคม ส่วนการมีส่วนร่วมในการ จัดหาตำราและอุปกรณ์การเรียน เช่น กำหนดเป้าหมายการจัดหาตำราและอุปกรณ์ ซึ่งคล้าย กับ วราญ ลีประเสริฐ (2539 : 24) ได้กล่าวว่า การจัดหาตำราและอุปกรณ์การเรียนใน สถานศึกษา มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหลักในการกำหนดนโยบายการวางแผน การจัดโครงการจัด งบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์การเรียน สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน เช่น อำนวยความสะดวก

ในการจัดแสดงผลงานชิ้นสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาของนักเรียน ประเมินข้อบกพร่องในการประเมินผลประจำปี การปรับปรุงข้อบกพร่องเพื่อการประเมินผลในปีต่อไป ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 12) ได้กล่าวว่า แนวปฏิบัติการประเมินผลการเรียนในสถานศึกษา ต้องกำหนดระบบงานประเมินผลการเรียนให้ครอบคลุมภารกิจทั้งหมด กำหนดให้มีการดำเนินงานเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องโดยตลอดตั้งต้นจนเสร็จบริบูรณ์

การอภิปรายผลในประเด็นนี้ สะท้อนให้เห็นภาพพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้มีพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์ต่ำ กับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ดังที่ ฮัลพิน (1966 : 89) กล่าวว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์ต่ำ เป็นผู้บริหารมุ่งแต่งานด้านเดียว มีการดำเนินงานที่เข้มงวด ทำให้ผู้ร่วมงานมีแต่ความเครียดในการทำงาน จึงทำให้งานไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ แต่ถึงแม้ผู้บริหารมีพฤติกรรมภาวะผู้นำด้านงานสูง มุ่งสัมพันธ์ต่ำ ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อการดำเนินงานในสถานศึกษา และอาจทำให้การดำเนินงานในสถานศึกษา ดังกล่าวบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น คล้ายกับ สักกรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2541 : 7) ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนในหน่วยงานหรือในทีมงาน ได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำ และช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน เพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

จากการอภิปรายผลดังกล่าวมา ในภาพรวมสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้มีพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงาน มุ่งสัมพันธ์ ทั้ง 4 กลุ่มในจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ซึ่งอาจเป็นผลดีต่อการดำเนินงานในสถานศึกษา และผู้วิจัยคิดว่า ผู้บริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ หรือผู้บริหารจากสถาบันอื่นอาจได้แนวทางวิธีการดำเนินงานดังกล่าว และอาจนำไปใช้ในสถาบัน เพื่อทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น เพราะพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ตามลำดับดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย มีดังนี้

จากผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมพบว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมภาวะผู้นำด้านมุ่งงาน มุ่งสัมพันธ์ทั้ง 4 กลุ่ม ในจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรมีการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำให้อยู่ในกลุ่มที่ 1 (มุ่งงานสูง มุ่งสัมพันธ์สูง) ให้มากกว่าที่พบในการวิจัย เพื่ออาจทำให้การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดเชียงใหม่ ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ผู้บริหารควรจะมีการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมในงานวิชาการ ควรมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และควรหาวิธีการเสาะแสวงหาความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับวิธีการจัดการดำเนินงานให้มากขึ้น เช่น จัดไปทัศนศึกษาดูการจัดการดำเนินงานของผู้บริหารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน ในจังหวัดเชียงใหม่ หรือในต่างจังหวัด เพื่อจะได้้นำเอาประสบการณ์ดี ๆ ที่ได้พบมาประยุกต์ใช้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยมีการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มบุคลากร และกลุ่มนักเรียน
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในงานวิชาการ ในเชิงคุณภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และการสังเกต ใช้กลุ่มตัวอย่างไม่มาก ในพื้นที่ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารในงานวิชาการ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- _____. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- _____. สานสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2543.
- _____. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- _____. แผนการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. หลักการแนวคิดและเทคนิคการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536.
- จ่านง ชินารักษ์. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. นักบริหารผู้ทรงประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน, 2535.
- ไชยยนต์ คำจม. พฤติกรรมภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์อำเภอตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2529.
- ทงศักดิ์ หงสกุล. แนวทางศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- บัณฑิตวิทยาลัย. คู่มือเขียนวิทยานิพนธ์. เชียงใหม่ : สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2546.
- บุญย์ นิลเกษ. คู่มือการจัดตั้งและดำเนินการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เชียงใหม่. เชียงใหม่ : วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร, 2531.
- ปรียาพร วงศ์อุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม, 2535.
- พงษ์ศักดิ์ อินทรามะ. สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

พระธรรมปิฎก (ประยูร ธมฺมปุตฺโต). การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ :
กรมการศาสนา, 2540.

ไพโรจน์ พากเพียร. พฤติกรรมภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดตามการรับรู้ของศึกษานิเทศก์อำเภอ
ในภาคเหนือ. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 12. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544.

มัย สุขเอี่ยม. รูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-
ประสานมิตร, 2535.

ล้วน สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

วรเดช จันทรศร. การบริหารโครงการพัฒนาของรัฐ. กรุงเทพฯ : สหાયบ่ลือกและการพิมพ์,
2543.

วราญ ลีประเสริฐ. คู่มือการสร้างสื่อการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2539.

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. นักบริหารกับเทคนิคการพัฒนาผู้ได้บังคับบัญชา. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

ศึกษานิเทศก์. กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

ศึกษานิเทศก์จังหวัด. สำนักงาน. บัญชีรายชื่อศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์จังหวัดเชียงใหม่.
เชียงใหม่ : 2545. (อัดสำเนา)

สมจิต จันเที่ยง. พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

สมยศ นาวิการ. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : สามัคคีสาร, 2538.

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

สิทธิชัย หิรัญดิษฐ์. ความคึกเห็นของครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล
เขตการศึกษา 7. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. พฤติกรรมผู้นำการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

เสริมศรี ไชยสร. ระบบหลักสูตรการสอน. เชียงใหม่ : พระสิงห์การพิมพ์, 2528.

- สุเทพ อินตาวงศ์. การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนตามสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวัง
ของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ :
การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- อภิรัตน์ นาระตะ. สภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน
ประถมศึกษาบนพื้นที่สูง. เชียงใหม่ : การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- อำภา บุญช่วย. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2537.
- อินทรน้อย มะลิขัยวงศ์. ภาวะผู้นำปรัวรรคของผู้บริหารดีเด่นโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดลำพูน. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- อุดม สุริยาเดช. พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามการรับรู้และคาดหวัง
ของครู ในกลุ่มบริหารและผู้สอนในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.
- Blake , Robert R. and Mouton, Jane S. **The Management Grid**. Houston : Gulf Publishing,
1964.
- Halpin, Andrew W. **Theory and Research in Administration**. New York : Macmillan
Company, 1966.
- Joseph L. Massie and John Douglas, **Managing Contemporary Introduction**.
New Jensey : Prentice Hall, 1981.
- Katz, Daniel. and Kahn, Robert L. **Leadership Practiced in Relation to Productivity and
Morales**. New York : Row Perterson, 1960.
- Likert Rensis. **The Human Organization**. New York : Mc Graw – Hill, 1967.

ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ สกุล	นางสาวรัตนา ศรีลา
วันเดือนปีเกิด	22 เมษายน พ.ศ. 2498
ที่อยู่ปัจจุบัน	103 หมู่ 1 ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50150 โทรศัพท์ 0-5384-3351
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2515 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนแม่แตง พ.ศ. 2517 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูเชียงใหม่ พ.ศ. 2540 ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2518 ผู้จัดการศูนย์ส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2520 ประธานกลุ่มหนุ่มสาว บ้านป่าจี้ อำเภอแม่แตง พ.ศ. 2530 เลขานุการกลุ่มแม่บ้าน บ้านป่าจี้ อำเภอแม่แตง พ.ศ. 2534 ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลรัตนา พ.ศ. 2534 เลขานุการสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ บ้านป่าจี้ พ.ศ. 2535 กรรมการสมาคมโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2537 กรรมการคुरुสภา อำเภอแม่แตง พ.ศ. 2540 ไวยาวัจกรวัดป่าจี้ อำเภอแม่แตง พ.ศ. 2541 เลขานุการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดป่าจี้ อำเภอแม่แตง พ.ศ. 2542 ผู้ประสานศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ อำเภอแม่แตง พ.ศ. 2544 กรรมการสภาวัฒนธรรม อำเภอแม่แตง พ.ศ. 2544 เลขานุการคुरुสภา อำเภอแม่แตง พ.ศ. 2545 เลขานุการชมรมลูกเสือชาวบ้าน อำเภอแม่แตง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนอนุบาลรัตนาตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ 50150 โทรศัพท์ 0-5384-3351

E- mail ruttana so. @ Chaiyo.com

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่